האשה. עד שלא שתארס. ונתארסה: כ"ש אומרים שמכור. בעודה ארוסה אבל משמנשא לא כדתני לקמן עד שלא ניסת וניסת וכו': **הואיל וזכה באשה.** שהיא ארוסתו: **לא יזכה בנכסים.** בגמרא מפרש אהי מייתיהו קיימי אלכתחלה דב"ש או אדיעבד דב"ה: **על החדשים.** שנפלו לה משנשאת: **אנו בושים.** מה ראו חכמים לומר אם מכרה ונתנה הבעל מוציא מיד הלקוחות כדתנן לקמן במתני': **עד שלא נשאת.** כגון משנתארסה או קודם לכך ואחר כך נשאת: ה"ג **ר"ג אומר אם מכרה ונתנה קיים: הואיל וזכה באשה.** שנשאה: **על החדשים.** שנפלו לה משניסת: **הידועים לבעל.** בגמרא[3] מפרש: **גמ' מאי שנא רישא דלא פליגי.** הרי נתארסה ומשום דנפלו לה קודם לכן הורע כוחו: **בזכותה נפלו.** עדיין לא היה זכאי בשלה ולא בה אלא היא עצמה: **בזכותו.** כבר זכה בה ובנכסיה: **אימר בזכותו כו'.** דאירוסין עושה ספק ניקושין שמא תבא לידי ניקושין שמא לא תבא: **איבעיא להו.** הכי רננן דאמרו לו: **אלכתחלה.** פליגי ואמרי אמאי מוכרת לכתחלה לב"ש הואיל וזכה באשה שארסה לא יזכה בנכסיה אבל אדיעבד מודו כב"ה: **או.** דלמא אדיעבד נמי פליגי ובעי למימר מכרה בטל: תא

האשה שנפלו לה נכסים עד שלא תתארס מודים ב"ש ובית הלל שמוכרת ונותנת וקיים נפלו לה [6]משנתארסה ב"ש אומרים תמכור [1]ובית הלל אומרים לא תמכור אלו ואלו מודים [2]שאם מכרה ונתנה קיים אמר רבי יהודה אמרו חכמים לפני ר"ג הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים אמר להם על החדשים אנו בושים אלא שאתם מגלגלין עלינו את הישנים נפלו לה משנשאת אלו ואלו מודים שאם מכרה ונתנה שהבעל מוציא מיד הלקוחות עד שלא נשאת ונשאת ר"ג אומר אם מכרה ונתנה קיים א"ר חנינא בן עקביא אמרו לפני ר"ג הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים אמר להם על החדשים אנו בושים אלא שאתם מגלגלין עלינו הישנים ר"ש חולק בין נכסים לנכסים הידועין לבעל לא תמכור ואם מכרה ונתנה בטל שאינן ידועין לבעל לא תמכור ואם מכרה ונתנה קיים: **גמ'** מאי שנא רישא דלא פליגי ומאי שנא סיפא דפליגי אמרי דבי רבי ינאי רישא בזכותה נפלו סיפא בזכותו נפלו אם בזכותו נפלו כי מכרה ונתנה אמאי קיים אלא רישא ודאי בזכותה נפלו סיפא אימר בזכותה אימר בזכותו לכתחלה לא תמכור אם מכרה ונתנה קיים: א"ר יהודה אמרו לפני ר"ג: איבעיא להו רבי יהודה אלכתחלה או אדיעבד ת"ש

האשה שנפלו עד שלא תתארס. פי' בקונטרס ונתארסה אבל ניסת לא והביא ראיה מדתנן עד שלא ניסת וניסת ר"ג אומר אם מכרה ונתנה קיים אבל לכתחילה משמע דלא תמכור ומשמע לרש"י דעד שלא ניסת משמע אפי' קודם אירוסין וקשה לר"י דאמרינן בגמ' רב ושמואל דאמרי תרוייהו בין נפלו לה נכסים עד שלא תתארס בין משתתארס וניסת הבעל מוציא מיד הלקוחות ופריך כמאן דלא כר' חנינא בן עקביא ולא כר"י ואמאי והא הוי כר' חנינא בן עקביא דבעי למימר דהבעל מוציא מיד הלקוחות אפי' בנפלו לה עד שלא נתארסה וניסת דהא דעד שלא ניסת וניסת קיימי אלא ודאי משמע ליה להש"ס דעד שלא ניסת לא מיירי בנפלו לה קודם אירוסין והיינו טעמא דעד שלא ניסת משמע שנפלו לפני ניסואין דאין דבר מפסיק בין נפילת נכסים לניסואין ואע"פ דהשתא אין ראיה מסס לפירוש הקונטרס מ"מ יכול רש"י לפרש כן בלא ראיה ואין להקשות לפירושו מסס לדקדק דוקא עד שלא ניסת דהיינו משנתארסה כדפירש הא נפלו קודם אירוסין וניסת מוכרת לכתחילה דאיכא למימר דה"ה אפילו נפלו לה קודם אירוסין דלא תמכור אלא הא דנקט עד שלא ניסת דמשמע משנתארסה לאשמועינן דאפ"ה אם מכרה ונתנה קיים. רשב"א:

נפלו לה משנתארסה ב"ש אומרים תמכור. במסכת פאה דירושלמי בפרק ב"ש בעי ר' תנחום קמי ר' יוסף אמאי לא תני לה גבי דברים שהם מקולי ב"ש ומחומרי ב"ה

א א ב מיי' פכ"ב מהל' אישות הל' ז ח סמג לאוין פא טוש"ע אה"ע סי' ל סעי' יא:

תוספות רי"ד (המשך)

ונתנה קיים פי' דאירוסין עושין ספק נשואין פי' ספק לא תנשא הילכך לכתחילה לא תמכור ואם רוצה למכור אין נזקקים לה ואם מכרה ונתנה קיים אבל ברישא שנפלה לה בזכותה בודאי החזיקה בהן אין האירוסין שהן ספק מוציאין מידי ודאי ולכתחילה תמכור: אר"י וכו'. פי' ואמאי אמר' אם מכרה ונתנה קיים א"ל על החדשים אנו בושים דהיינו אחר שנשאת שהבעל מוציא מיד הלקוחות אנו בושים למה מוציאין והלא הנכסים שלה הן ואתם מגלגלין עלינו עוד הישנים כשמכרה בעודה ארוסה. נפלו לה משנשאת וכו' פי' שכיון שנשאת נכנסה לרשות הבעל לאכול פירותיהן ואין זכות לה לאשה בהם אך אם התאלמן או תתגרש: עד שלא נשאת ונשאת וכו'. פי' בין שנפלו לה קודם אירוסין בין לאחר אירוסין ונשאת רג"א אם מכרה ונתנה קיים דדוקא כשנפלו לה לאחר שנשאת אז הבעל מוציא מיד הלקוחות אבל זו שנפלו לה קודם הנשואין ונשאת נהי דלכתחילה לא תמכור אבל אי מכרה ונתנה קיים ואין הבעל מוציא מיד הלקוחות: א"ר חנינא בן עקיבא הואיל וזכה באשה שכבר נשאת לו לא יזכה בנכסים ויוציא מיד הלקוחות. א"ל על החדשים אנו בושים דהיינו שנפלו לה לאחר שנשאת. ואתם מגלגלים עלינו את הישנים כשנפלו לה קודם שנשאת

הגהות מהר"י לנדא

א) תוס' ד"ה סיפא כו' ומפרש בגמ' דנפלו לה כשהיא ארוסה ריקא ארוסה עושה ספק נשואה וכ"ה אוקימתא דרבה ביבמות לח ע"ב:

תוספות רי"ד

האשה שנפלו לה נכסים עד שלא תתארס מודים ב"ש ובי"ה שמוכרת ונותנת וקיים נפלו לה משנתארסה ב"ש אומרים תמכור וב"ה אומרים לא תמכור אלו ואלו מודים שאם מכרה ונתנה קיים. אר"י אמרו לפני ר"ג הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים. א"ל על החדשים אנו בושים אלא שאתם מגלגלין את הישנים. נפלו משנשאת אלו ואלו מודים שאם מכרה הבעל מוציא מיד הלקוחות. עד שלא נשאת ונשאת ר"ג אומר אם מכרה ונתנה קיים. אר"ח בן עקיבא אמרו לפני ר"ג הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים א"ל על החדשים אנו בושים אלא שאתם מגלגלין את הישנים. ר"ש חולק בין נכסים לנכסים. נכסים הידועים לבעל ל"ת ואם מכרה ונתנה בטל ושאין ידועים לבעל ל"ת ואם מכרה ונתנה קיים. פי' אם נפלו לה נכסים בירושה עד שלא תתארס ונתארסה מודים בזה שמוכרת ונותנת לכתחילי' בעודה ארוסה והוא קיים אבל אם נפלו לה משנתארסה ועדיין לא נשאת בזה פליגי ב"ש וב"ה. דב"ש סברי המכור לכתחילה ובה"א ל"ת אבל אם מכרה ונתנה קיים. ואע"פ שאח"כ נשאת אין הבעל מוציא מיד הלקוחות מה שמכרה ונתנה בעודה ארוסה. מ"ש רישא דלא פליגי ומ"ש סיפא דפליגי רישא בזכותה נפלה לה סיפא אימור בזכותה אימור בזכותו הילכך לכתחילה לא תמכור ואם מכרה

מ"ל לא תני אלא דבר שהוא חומר משני צדדין וקל משני צדדין והכא קל לאשה וחומר לבעל והתניא בית שמאי אומרים הפקר לעניים הפקר והרי קל לעניים וחומר לבעל הבית מ"ל אינו חומר לבעל הבית שמדעתו הוא מפקיר וקשה לר"י והא קתני התם ב"ש אומרים ג' שבתות דהוי קל לאיש וחומר לאשה שאינה נוטלת כתובתה בהדלת שבת אחת כב"ה וי"ל שאין זה קולא אלא חומרא שמוחזר לגרשה בהדלת שבת אחת אע"פ שרלונה בכך לאחר מיכן שמא תחזור בה: **סיפא** אימר בזכותו נפלו בו'. תימה מ"כ לב"ה נמי תמכור לכתחילה דכיון שהיא מוחזקת הוי ספק שלה ודאי ואין ספק מוציא מידי ודאי כדאשכחן גבי שומרת יבם שנפלו לה נכסים דתנן התם[3] מודים ב"ש וב"ה שמוכרת ונותנת וקיים [1]ומפרש בגמרא דנפלו לה כשהיא ארוסה ריקא ארוסה עושה ספק ארוסה והואיל והיא מוחזקת הוא איהי ודאי ויכס ספק ואין ספק מוציא מידי ודאי וי"ל דהכא בודאי ליכא קיימא דכל המארס דעתו ליבא הילכך לכתחילה לא תמכור אע"פ שהיא ודאי אבל התם כך עומדת לחליצה כמו לייבום והואיל והיא ודאי אמרו חכמים דתמכור לכתחילה:

איבעיא להו ר"י לכתחילה קאמר או דיעבד. בפירוש רש"י מכתיבת ידו כתב שני לשונות בלשון אחד פי' דקאי אריש דקתני על שלא תתארס מודים ב"ש וב"ה שמוכרת ונותנת וקיים וקא מבעיא ליה השתא הכי אמרו לו אי בעו למימר דלכתחילה לא תמכור אבל בדיעבד מודו דמכרה קיים או דיעבד דאפי' בדיעבד בעו למימר דמכרה בטל ולפ"ז הדין עמו דגרים בההיא ברייתא דמייתי מה זו מכרה בטל אף זו מכרה בטל אמר להם על החדשים אנו בושים כו' ולא גרים מה שכתוב בסיפא בתר אף זו מכרה בטל אמר להן אף זו לא תמכור ואם מכרה ונתנה קיים אמרו לו הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים אמר להם על החדשים כו' דודאי לא גרסינן ליה דהיכי קאמר אף זו לא תמכור והא תנן בהדיא דמודים ב"ש וב"ה שמוכרת לכתחילה ובתוספתא נמי לא גרסינן ליה ולשון אחר פירש לכתחילה אב"ש או דיעבד אב"ה ולפ"ז בתוס' מחקו רש"י אלא לפי שאינו כתוב בתוספתא ואין נראה לר"ת פירוש זה דהא היכי בעי אי אמרו לפניו דר"ג שקלו וטרו אליבא דב"ש והא פריך בכולי הש"ס אטו טעמא דב"ש אמא לאשמועינן ונראה לר"ת דהכי פירושו לכתחילה וקאי אריש דנפלו לה עד שלא תתארס דמוכרת לכתחילה וקאמרי אינהו הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים ולא תמכור לכתחילה כמו בנפלו לה משתתארס וקא מהדר להו על החדשים אנו בושים כלומר נפלו לה משתתארס שהם חדשים שנפלו לה מיד אנו בושים למה לא תמכור אפי' לכתחילה ואתם מגלגלין עלינו את הישנים שנפלו לה קודם אירוסין שלא תמכור לכתחילה או דלמא דיעבד אפיפא דנפלו לה באירוסין קאי דאמרי ב"ה מכרה קיים וקאמרי אינהו מכרה בטל כמו נפלו לה משניסת והשיב להם על החדשים אנו בושים על אותם שנפלו משנשאת שהם חדשים למה מכרה בטל ואתם מגלגלין את הישנים פי' לא שהן ישנים בשעת מכירה דהא בנפלו לה משנתארסה ומכרה באירוסין מיירי בחדשים הם אלא כלומר שהם ישנים כשניסת והא דלא נקט הבעיא אריש קאי או אסיפא אלא לכתחילה או דיעבד אומר ר"ת שכן דרך הש"ס דבעי בלשון שפושט לבסוף דפשיט ש"מ דיעבד ולא הוה שייך למימר ש"מ אסיפא שאין מזכר בברייתא לא ריש ולא סיפא ת"ש דתניא כו' אמר להם אף זו לא תמכור כלומר בזה אני מודה שהיא כאשתו לענין שלא תמכור לכתחילה והשתא פשיט שפיר דמדקאמר אף זו מכרה בטל ש"מ דאסיפא קאי דאריש לא הוו אמרי מכרה בטל ועוד מדקמהדר להם אף זו לא תמכור לכתחילה ש"מ דאסיפא קאי ועוד יש לישב אף לפי' הקונטרס קמא גרסי' שפיר אמר להם אף זו לא תמכור כמ"ש בספרים דה"ק הואיל וזו אשתו נפלו לה משנתארסה וניסת וזו אשתו נפלו לה עד שלא נתארסה ונתארסה מה זו מכרה בטל דמדנקט אלו ואלו מודים שאם מכרה ונתנה קיים במכרה באירוסין משמע דמודים שאם מכרה משנשאת דמכרה בטל אע"פ שנפלו לה משנתארסה אף זו מכרה בטל עד שלא תתארס ונתארסה אמר להם אף זו לא תמכור פירוש אף זו שנפלו לה משנתארסה ונשאת דוקא לכתחילה לא תמכור אבל בדיעבד מכרה קיים אבל קשה קלת לרשב"א דה"ל נמי לר"ג להדורי להו אמאי עד שלא תתארס מוכרת לכתחילה:

לא

עין משפט נר מצוה

א א ב מיי' פכ"ב מהל' אישות הל' ז ח סמג לאוין פא טוש"ע אה"ע סי' ל סעי' יא:

עח: האשה שנפלו פרק שמיני כתובות

ב א מיי׳ פכ״ב מהל׳ מישגי הל׳ ז ח טוש״ע אה״ע סי׳ ל סעי׳ ט:
ג ב ג מיי׳ שם טוש״ע שם סעיף יח:

תוספות רי״ד

רב שמואל דאמרי תרוייהו בין שנפלו לה נכסים עד שלא תתארסה בין שנפלו לה משנתארסה ונשאת הבעל מוציא מיד הלקוחות אינהו דאמרו כרבותינו דתניא רבותינו חזרו ונמנו בין שנפלו לה עד שלא תתארס בין שנפלו לה משנתארסה ונשאת הבעל מוציא מיד הלקוחות: נפלו לה משנשאת וכו׳. נימא תנינא לתקנת אושא דאר״י ב״ח באושא התקינו האשה שמכרה בנ״מ בחיי בעלה ומתה הבעל מוציא מיד הלקוחו׳ מתני׳ בחייה ולפירות תקנת אושא בגופה של קרקע. פי׳ מאי דתנן במתני׳ שהבעל מוציא מיד הלקוחות הוא כ״ז שהיא בחייה ומפני שהפירות משועבדים לו אבל לאחר מיתה נתקיים המכר ללוקח שאין לו לבעל אלא פירות בחייה ויורשה לאחר מיתתה. ואם קדמה ומכרה נכסי׳ בחייו מכרה מכר שאין הבעל יורש אלא מה שנמצא לה לאחר מיתה דומיא דכן שיורש את אביו ואם מכר אביו בחייו הוי מכר. אבל באושא התקינו שיוציא מיד הלקוחות אפילו גוף הנכסים לאחר מיתתה שעשו הבעל כלוקח ראשון כשנשאה כאילו קנה כל נכסיה וכיון שהוא לוקח ראשון מוציא מלוקח שני בלא דמים ולוקח שני מפסיד דאיהו הוא דאפסיד אנפשיה אך אם ידוע שהדמים היה כיד אשה בעת מיתה או אם נתנתן לבעל שחייב להחזיר להם הדמים ז). (עיין בערך מו בס״ה): ר״ש חולק וכו׳. אלו הן ידועים ואלו הן שאינן ידועים. א״ר יצאי ידועים קרקע שאינן ידועים מטלטלי. פי׳ שמקרקע שא״י להחביאן דעתו של בעל עליהן ואינו מתיאש מהן אבל המטלטלין מפני שהיא יכולה להחביאם אין דעתו של בעל עליהן ומתיאש מהם והילכך אם מכרה ונתנה קיים ור״י אמר אלו ואלו ידועים הן. ואלו הן שאינן ידועים כל שנפלו לה נכסים במדה״י פי׳ בודאי בהני כיון דבעל לא ידע מהן ואין בלבו עליהן אם מכו״נ קיים ותנ״ה אלו הן שאינן ידועים יושבת כאן ונפלו לה נכסים במדה״י עיין הפסק בסוף הילכתן אם הל׳ כר״ש ואם לאו: ההיא איתתא דביעא דתברחינהו נכסי מגברא כתבתנהו לברת פי׳ מפני שהיתה רוצה להנשא והיתה יראה שמא יזכה הבעל בהן קודמה וכתבתה לבתה במתנה פי׳ המורה והודיעה לעדים שאין מתנה זו אלא להבריח ולא שתזכה בהן הבת אם תתאלמן או תתגרש. ואינו נ״ל שאילו פרשה דבריה לעדים שאינה נותנתה לה מתנה גמורה אלא להבריחם מבעלה מתכוונת היכי אמרינן לקמן

לא כך השיב ר״ג לחכמים. פירוש על המרוסה שמאלו לא הוצרך להשיבם כדאמרינן דתשובה מעולה ונלמת השיבם על המרוסה: **תני** מוכרת ונותנת וקיים. זו היא גירסת הקונטרס ופירש תני במתני׳ וקשה לרבינו יצחק בן רבינו מאיר דלמדרש היה לו להגיה הברייתא מקמי מתני׳ ועוד דאם היה מגיה הברייתא הוי ר״ג שפיר כב״ה והשתא דמגיה מתני׳ הוי ר״ג כב״ש דלב״ה אפי׳ באירוסין לא ממכור לכתחילה ועוד כי היכי דפריך בסמוך לרב פפא ור׳ חנינא בן עקביא כב״ש טפי ה״ל למיפרך לרב זביד דלדידיה ליכא לשנויי לא נחלקו ב״ש וב״ה בדבר זה דאם ר׳ חנינא בן עקביא ור״י שייסה לא שנו פלוגתא דב״ש וב״ה אם כן מי שנאה וגרשה דגרסינן תני אם מכרה ונתנה קיים ומגיה הברייתא ורבינו חננאל גרים במתני׳ מוכרת ונותנת והברייתא אם מכרה ונתנה ומשני רב זביד תני אם מכרה כו׳ ומגיה מתניתין מקמי ברייתא כדי שלא להעמיד ר״ג כב״ש ונתר הכי פריך לרב פפא דלא מגיה מתניתין ור״י כב״ש ולא גרסינן רבי חנינא בן עקביא כב״ש ולגירסא זו לא גרסינן בברייתא דלעיל אף זו לא ממכור דהא מתני׳ קתני מוכרת לכתחילה ולרב פפא דלא מגיה מתני׳ מיקשי ומיהו קשה קצת דהיכי משני דלר״י לא נחלקו ב״ש וב״ה בדבר זה הא משמע מתני׳ דר״י שנה פלוגתא דב״ש וב״ה דעלייהו קאי: **לא** בר״י ולא בר׳ חנינא בן עקביא. פי׳ לא כאמרו לפניו דר״י ולא כאמרו לפניו דרבי חנינא דתרוייהו מודו בעד שלא נתארסה ונשאת דמכרה קיים ולא פליגי אלא כשנתארסה ונשאת והא דמשמע לקמן בהכותב (דף פג.) דעד שלא נשאת ונשאת מכרה בטל דתנן א״כ למה כתב לה דין ודברים שאם מכרה ונתנה קיים ומוקי לה בגמרא בכותב לה ועודה ארוסה א״כ אותם נכסים נפלו לה עד שלא נשאת ונשאת מיירי דהא ז) משמע דאם לא כתב לה דין ודברים כו׳ מכרה בטל היינו כאמרו לפני ר״ג דלר״ג מכרה קיים ואין סברא לומר דאמתי כרבותינו דחזרו ונמנו:

לימא תנינא לתקנת אושא. תימה לרבינו יצחק והא תקנת אושא הואי אפי׳ נפלו לה מן הארוסין או קודם דמשמע בהמוכר (ב״ק פט: ושם) דקאמר התם תני מדא עבדי מלוג יוצאים בשן ועין לאשה אבל לא לאיש ותניא אידך לא לאיש ולא לאשה מאי לאו מר אית ליה תקנת אושא ומר לית ליה לא דב״ע אית להו תקנת אושא כאן קודם תקנה כו׳ ואמאי לא אמר כאן שנפלו לה בארוסין כאן שנפלו לה אחר נישואין אלא שמע מינה דאפי׳ נפלו לה בארוסין איתא לתקנת אושא ויש לומר דבלאו הכי משני לה שפיר:

כתבתינהו לברתה. פי׳ בקונטרס והודיעה לעדים שהבריח מתכוונת ואין נראה לרבינו יצחק דא״כ אמאי פליגי רב ענן ורבא אדרב נחמן פשיטא דלא קנתה ונראה לרבינו יצחק דלא אמרה מידי אלא גילוי מילתא בעלמא היכא ולא הוי דברים שבלב שאינם דברים דהכא ודאי הדבר ניכר שלא נתכוונה אלא להבריח דנפשה עדיפא לה כדאמרינן בסמוך (וע׳ תוס׳ לקמן לז. ד״ה זבין): עשאוס

ת״ש ו) דתניא א״ר יהודה אמרו לפני ר״ג הואיל וזו אשתו וזו אשתו ז) זו מכרה בטל אף זו מכרה בטל אמר להן על החדשים אנו בושים אלא שאתם מגלגלים עלינו את הישנים שמע מינה דיעבד קאמר שמע מינה תניא אמר רבי חנינא בן עקביא לא כך השיבן רבן גמליאל לחכמים אלא כך השיבן לא אם אמרתם בנשואה שכן בעלה זכאי במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדריה תאמרו בארוסה שאין בעלה זכאי לא במציאתה ולא במעשה ידיה ולא בהפרת נדריה אמרו לו רבי מכרה (ח) לה עד שלא נשאת נשאת ואח״כ מכרה מהו אמר להו אף זו מוכרת ונותנת וקיים אמרו לו הואיל וזכה באשה לא יזכה בנכסים אמר להם על החדשים אנו בושין אלא שאתם מגלגלין עלינו את הישנים והאנן תנן עד שלא נשאת ונשאת ר״ג אומר אם מכרה ונתנה קיים אמר רב זביד תני מוכרת ונותנת וקיים רב פפא אמר לא קשיא הא ר׳ יהודה אליבא דר״ג הא ר׳ חנינא בן עקביא אליבא דר״ג ור׳ חנינא בן עקביא כב״ש ה״ק לא נחלקו ב״ש וב״ה על דבר זה רב ושמואל דאמרי תרוייהו בין שנפלו לה נכסים עד שלא נתארסה בין שנפלו לה נכסים משנתארסה וניסת הבעל מוציא מיד הלקוחות כמאן דלא כרבי יהודה ולא כר׳ חנינא בן עקביא ט) אינהו דאמרי כרבותינו דתניא י) רבותינו חזרו ונמנו בין שנפלו לה עד שלא תתארס ובין שנפלו לה משנתארסה וניסת הבעל מוציא מיד הלקוחות: משניסת אלו ואלו מודים: לימא תנינא לתקנת אושא כ) דא״ר יוסי בר׳ חנינא באושא התקינו האשה שמכרה בנכסי מלוג בחיי בעלה ומתה הבעל מוציא מיד הלקוחות מתניתין א) בחייה ולפירות תקנת אושא בגופה של קרקע ולאחר מיתה: ב) ר״ש חולק בין נכסים: אלו הן ידועין ואלו הן שאינן ידועין אמר ר׳ יוסי ברבי חנינא ידועין מקרקעי שאינן ידועין מטלטלין ור׳ יוחנן אמר אלו ואלו ידועין הן ג) ואלו הן שאינן ידועין כל שיושבת כאן ונפלו לה נכסים במדינת הים תניא נמי הכי אלו הן שאינן ידועין כל שיושבת כאן ונפלו לה נכסים במדינת הים: ההיא איתתא דביעא דתברחינהו לנכסה מגברה כתבתינהו לברתה אינסיבה ואיגרשה אתאי שמעון אמר רבי יהודה כו׳ הואיל וזו אשתו. מרוסה. מה נשואה נפלו לה משנשאת מכרה בטל כדקתני במתניתין הנעל מוציא כו׳: אף זו. שנפלו לה כשהיא ארוסה: אמר להם על החדשים. שאתם אומרים עליהם מה זו מכרה בטל אנו בושים על מה שאמרנו בטל אלא שאתם אומרים לי עליהם מה זו מכרה בטל כו׳. ולא גרסינן אמר להם אף זו לא ממכור וכן מצאתי במוספתא: שמע מינה. מדקתמרי ליה אף זו מכרה בטל שמע מינה דיעבד נמי קשיא להו: לא כך השיבן. בעוד שדנו לפניו במוכרת בעודה ארוסה לא כך הוצרך להשיבם על החדשים אנו בושים שהרי תשובה נאמת יש כאן שיש להפריש בין ארוסה לנשואה וכן השיבן עליה לא אם אמרתם כו׳: ולא בהפרת נדריה. לבדו אלא אם כן אביה עמו דתנן ד) אביה ובעלה מפירין נדריה: אמרו לו רבי מכרה עד שלא נישת. נראין דברין במוכרת בעודה ארוסה: נישת ואחר כך מכרה. נכסים שנפלו לה קודם נישואין מהו: אמר להן אף זו מוכרת וקיים אמרו לו הואיל וזכה באשה. למציאתה ולמעשה ידיה והפרת נדריה לא יזכה בנכסים שתיקנו לאכול פירותיהן בחייה והילך מכרה קיים: ה״ג והא אנן תנן עד שלא נשאת ונשאת רבן גמליאל אומר אם מכרה ונתנה קיים אמר רב זביד תני מוכרת ונותנת וקיים: ורב פפא אמר לא קשיא הא ר׳. מתני׳ ו)[דקתני אם מכרה] רבי יהודה היא דאיהו מסיק ואמר לה [דסבירא ליה אליבא דרבן גמליאל אפי׳ בעודה ארוסה לא ממכור לכתחילה וכל שכן בנשאת קודם מכירה]. ואף על גב דאייתי רבי חנינא בסיפא לאו דמודה לרבי יהודה דרבן גמליאל אם מכרה אית ליה אלא מוכרת לכתחילה ומאי דלא פריש רבי חנינא במתניתין פריש בברייתא: ה״ג ורבי חנינא בן עקביא דאמר כמאן כבית שמאי. בתמיה. דהא בית הלל אפילו במוכרת באירוסין אמרי לכתחילה לא ואם בא לוקח לבית דין לימלך אמרינן ליה לא מיזגון כ״ם משנישאת: לא נחלקו. אלא לכתחילה תמכור: ונישת. ואחר כך מכרה: מתני׳ בחייה. הבעל מוציא כדי לאכול פירות בחייה ולאחר מותה יחזיר הקרקע ללוקח ואפי׳ מתה בחייו לא ירשנה הבעל ואתו בתושא ותקון דאפילו גופה של קרקע יורש הבעל: רבי שמעון חולק כו׳. יש נכסים שמכרה קיים ויש נכסים שמכרה בטל: ידועין מקרקעי. ועל מנת אותן נכסים נשאה לפיכך מכרה בטל שהיה מצפה שמפול לה אותה ירושה: דבעיא דתברחינהו לנכסה. אלמנה היתה ונאת להנשא והיתה מקדמת ונותנתן לבתה כדי להבריח זכות בעלה מהם שלא יזכה בהם והודיעה לעדים שאין מתנה זו מתנה אלא להבריח ולא שתזכה בהם הבת אם תתאלמן היא או תתגרש: אתאי

ו) וכ״כ הרי״ף והרא״ש בפ׳ נערה דאי אתמייהו להני דמי דשקליה אותתיה מהדר להו לנוקה ע״ש.

מסורת הש״ס

ו) [תוספתא פ״ח], ז) פ״ל מה זו, ח) [תוספתא פ״ח ומ״ש], ד) לעיל ב. כ״ק פח: ב״מ לה. לו: ב״ב ב. קנו:, ט) [נדרים סו.], י) ר״י כ״ר, כ) [תוכל פירות ומשמע מו׳. כל״ל מהרש״א].

גליון הש״ם

גמ׳ אינהו דאמרי כרבותינו. נלה סה ע״ב:

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ א״ל רבי מכרה עד שלא כל״ל ותיבת לה נמחק:

מוסף רש״י

אמר להן אף זו. במוכרת באירוסין לכתחילה לא ממכור ואם מכרה ונתנה קיים (רש״ע דפוס ספרד). באושא התקינו. כשהיתה מנהגין באותה שנגלה ויבא שם מנהגי גדולה כדאמרינן בר״ה (לא.) גבי עשר מקעות (ב״מ לה.). האשה שמכרה בנכסי מלוג. הקרן (לעיל נ.) בחיי בעלה. לחיות הבעל אוכל פירות בחייה וגוף הקרקע יהיה לוקח לכתמות (ב״מ לה.) אם יומת בעלה יזכה בהן ואם תמות היא ויירשה בעל יפסידו ונכסי מלוג הן נכסים שנפלו מבית אביה או שהכניסה קרקעות שלא נישומו בכתובתה ולא קיבל בעל עליו אחריות ואוכל פירותיהן בחייה כתקנת חכמים מתת פרקונה, ולהכי מיקרי מלוג, שמולגן ומתמרן בעל, שאוכל הפירות המגיעת הרלפ״ם (רשב״ם ב״ב קלט:). ומתה. ונעל יורש אשתו דכר תורה (ב״מ צז.). הבעל מוציא. גוף הקרקע מיד הלקוחות וכל מוקי לה תקנת אושא בגופה של קרקע לאחר מיתה (ב״מ לה.) דשויוהו רבנן כלוקח והוא לוקח ראשון (לעיל נ.) ולא״ג דבעלמא קנין פירות לאו כקנין הגוף דמי, בעל בנכסי אשתו אלמוה רבנן לשעבודיה משום אינה והוי כלוקח ראשון (ב״ק פח:) ומיהו לכל אחני מכירת האשה, שאם יומת בעלה בחייה יטלם הלוקח (רשב״ם ב״ב נ.).

אתאי לקמיה דרב נחמן קרעיה ר"נ לשטרא אזל רב ענן לקמיה דמר עוקבא א"ל חזי מר נחמן חקלאה היכי מקרע שטרי דאינשי א"ל אימא לי איזי גופא דעובדא היכי הוה א"ל הכי והכי הוה א"ל שטר מברחת קא אמרת הכי א"ר חנילאי בר אידי אמר שמואל מורה הוראה אני [א]אם יבא שטר מברחת לידי אקרענו א"ל רבא לרב נחמן טעמא מאי דלא שביק איניש נפשיה ויהיב לאחריני ה"מ לאחריני אבל לברתה יהיבא אפ"ה במקום ברתה נפשה עדיפא לה מיתיבי [ב]הרוצה שתבריח נכסיה מבעלה כיצד היא עושה כותבת שטר פסים לאחרים דברי רשב"ג וחכ"א רצה מצחק בה עד [ג]שתכתוב לו מהיום ולכשארצה טעמא דכתבה ליה הכי הא לא כתבה ליה הכי קנגהי לוקח א"ר זירא לא קשיא [ד]הא בכולה הא במקצתה ואי לא קנגהי לוקח ניקנינהו בעל אמר אביי עשאום כנכסים שאין ידועין לבעל ואליבא דר"ש: **מתני'** [ה]נפלו לה כספים ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות פירות התלושין מן הקרקע ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות [ו][פירות] המחוברים בקרקע א"ר מאיר שמין אותה כמה היא יפה בפירות וכמה היא יפה בלא פירות ומותר ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות [ז]וחכ"א המחוברים לקרקע שלו והתלושין מן הקרקע שלה וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות ר"ש אומר מקום שיפה כחו בכניסתה הורע כחו בכניסתה יפה כחו ביציאתה כיצד פירות המחוברים לקרקע בכניסתה שלו וביציאתה שלה והתלושין מן הקרקע בכניסתה שלה וביציאתה שלו:

גמ' [ח]פשיטא ארעא ובתי ארעא בתי ודיקלי בתי דיקלי ואילני דיקלי אילני וגופני אילני אבא זרדתא ופירא דכווורי אמרי לה פירא ואמרי לה קרנא [ט]כללא דמילתא גזעו מחליף פירא אין גזעו מחליף קרנא א"ר זירא א"ר אושעיא אמר ר' ינאי ואמרי לה אמר ר' אבא א"ר אושעיא א"ר ינאי הגונב ולד

אתאי לקמיה דרב נחמן. לתבוע את כתב להחזיר לה הנכסים והכתב הוציאה שטר מתנתה וקרעיה ר"נ: **חקלאה.** אינו נקי בדינין. ומר עוקבא אב"ד הוה: **מורה הוראה אני.** נטלתי רשות מרים גאונים כדאמרי' בפ"ק דסנהדרין (דף ה.) דתמיני רשותא ולא יהבי רשותא אלא לנקי בדבר: **אם יבא שטר מברחת לידי.** שיראה המקבל מתנה להחזיק בנכסים על פיו שלא להחזירם לנותן אקרענו. ולקמיה פריך הואיל ואלו שטרא הוא היאך הועיל להברית: **א"ל רבא לרב נחמן.** כשקרע אותו שטר היכי סמכת בהא דאשמואל וקרעת ליה: **טעמא מאי.** אמר שמואל אקרענו: **דלא שביק איניש נפשיה כו'.** ולא גמר להקנותו אלא בעוד שהוא דואג מאחרים שלא יחזיקו בהם: **ה"מ.** בנותנתן לאיש נכרי איכא למימר דלא גמרה ואקניא: **אבל לברתה יהיבא לה.** מתנה חלוטה: **שטר פסים.** שטר פיוסים שמפייסתו לקבל מתנה זו להפקיע זכות בעלה קודם נישואין ולא שיזכה מקבל זה בהם: **אם רצה.** המקבל הזה: **מצחק בה.** ומחזיק בהן עולמית: **עד שתכתוב.** בשטר זה מהיום נתונים לך ולכשתרצה יש כאן הברחה מבעלה שאם בא לזכות תאמר אני רוצה [ג][במתנה ומצא קיימת למפרע ואם זה שנכתב שטר יבוא להחזיק תאמר איני רוצה]: **קנגהי לוקח.** תיובתא דשמואל: **הא בכולה.** כי אמר שמואל לא קני בכותבת לו כל נכסיה דכיון דלא שייריה מידי לנפשה אם תתברר אין סהדי דלא גמרה ומקניא והא דקתני הכא מצחק בה בכותבת מקצתן: **ואי לא קנגהי לוקח לקנינהו בעל.** לשמואל בכותבת כולן דאמר לא קני כיון דלא קני מאי הברחה איכא לניקנינהו בעל ואכל פירות וירשנה אם תמות תחתיו: **כנכסים שאין ידועין.** שהרי ע"מ שאין שלה נשאה דסבור שהמתנה גמורה: **מתני' והוא אוכל פירות.** והקרן קיימת לה שלא תיקנו לו חכמים תחת פירקונה אלא פירותיה[ד]: **שמין אותה כו'.** דקסבר מה שגדל ברשותו הוי פירות ומה שלא גדל ברשותו הוי קרן לפיכך מה שדמי הקרקע יקרים עכשיו בשביל תבואה זו צריך ליתן לה דמים ויקנו מהן קרקע ויאכל הוא פירותיה: **וחכ"א.** אף אלו שלא גדלו ברשותו תוכת פירות נתנו בהן הואיל והקרקע קיימת לה: **כיליאתה.** אם בא לגרשה: **פירות המחוברין לקרקע בכניסתה שלו.** כלומר בשעת נפילתן שלו כרבנן ובגמ' [ע"כ] פריך היינו ת"ק: [י][**כיליאתה שלה.** המגרש את אשתו והיו בנכסים פירות מחוברין נוטלת קרקעותיה עם פירות שבהן: **בכניסתה שלה.** וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות]: **וביליאתה שלו.** דמה שקדם ותלש בעודה תחתיו זכה בהן מדין פירות נכסי מלוג: **גמ' פשיטא לי ארעא וכתי ארעא.** נפלו לה כספים ונמלו ליקח לה קרקע זה אומר קרקע בת זריעה אני רוצה וזאת אומרת בתים אני רוצה ליקח לו חיפוך: **ארעא.** זבינן מייהו שבכרה מרובה ואינה מרקבת ושניהם מעכבים הבעל יכול לומר דבר שפירותיו מרובים אני חפץ וכן אם בא הוא ליקח בית יכולה היא לומר אני רוצה בדבר שהוא כלה והולך והקרן מתמעט: **בתי.** שכרן מרובה מדיקלי שהן עשויין ליבש: **דיקלי.** תמרים: **אילני.** שאר אילנות: **אבא.** יער לחתוך עצים: **זרדתא.** אילנות של עוזרלין ולא היו פריין משוב להן וקוצצין אותן לעצים: **ופירא דכווורי.** תפירה של דגים שקורין ווייי"ר: **אמרי לה פירא.** אם נפלו לה בירושה קצת העצים ודגים שנתפיירה הוא פריין והקרקע הוא קרן: **ואמרי לה.** כולהו הוי קרנא הואיל והעצים והדגים כלים והכל ימכר מיד וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות: **מילן מין גזעו מחליף:** ולד

[ו] ל"ל ועוד לפיה מהא דלמתרגן נב"ב (דף קנ"ט) דלמיה דרב זוטרא כו'. ב) וכ"מ בתוס' ב"ב (דף קנ"ט) ד"ה גלא.

[א] [תוספתא פ"ט], [ב] רש"ל. [מלון במקנה שנמצאים מ' והמהוברין], [ג] נ"י כ"ל, [ד] [לעיל מז:], [ה] נ"י כ"ל, [ו] [ע' תענית כ.], [ז] עיין כרמ"ש, [ח] [נ"ל פיר אל נפרים], [ט] [נ"ל פירוש].

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אילני וכו'. הא' למחר כל"ל ומיבא מ"ל נמחק:

תוספות רי"ד

א"ל רבא לר"נ טעמא מאי דלא שביק איניש נפשיי ויהיב לאחריני. מה אנו צריכים לזה הטעם ה"ה גילתה דעתה שלא להקנות בק"ג נתנתה לה. ותו דלקמן מפליגינן בין כלם למקצתם שמקצתם קנה המקבל ולמה קנה כיון שגילה דעתו שאינו מחכוון אלא להבריח. א"ר בסתם הי' המעשה ולא אמרה לעדים שום דבר בשעת המתנה אלא סתם דעתה אנו אומדים שלא נתכוונה כ"א להבריח (ב) אמי' דרב זוטרא בר טביומי כתבתנהו נכסה למר זוטרא בנה אמרה דבעינא לאנסובי לי' לרב זביד לסוף אינסיכ ואיגרשה אתת לקמיה דר"ב ב"א אמר משום אנסובא הוא והא אינסיבא א"ל ר"ח ברי' דר"י משום דאתיתו ממולאי אמריתי מילי ממולאיתא אפילו למ"ד (מכתן) [מברחת] קני ה"מ דלא גליא דעתי' הכא הא גליא דעתה אלמא מאי דאמרי' הכא (במוכרתן) [במברחת] לא מיירי אלא היכא דלא גליא דעתא אלא בסתמא הוא דאמרינן גליא דעתא הכי. וג"ל שט"ס הוא וכך צ"ל בפירוש המורה. ולא הודיעם לעדים והשמיט הסופר תיבת ולא: לסוף אינסיבה ואיגרשה אתאי לקמיה דר"נ קרעא ר"נ לשטרא. פי' שביטל שטרא ואמר לא קנתה שלא נתכוונה כ"א להבריח ולא להקנותם ק"ג והחזיר הנכסים לאמה. וג"ל דוקא היכא דאינסיבה ואיגרשה הויא בטלה והדרי לה נכסי כדאמרינן דלא שביק איניש נפשי' ויהיב לאחריני אבל היכא דמתה בחיי בעלה נתקיימה מתנתה וכעודה תחת בעלה נמי הכת אוכלת הפירות דהאי אומדנא לא עבדי' לי' אלא היכא דמיגרשא דל"ל מידי אבל היכא דיתבי תחת בעלה ואית לה מזוני ופרנסה מבעלה לא דהא במקצת נכסים מ"ה מתנתה קיימת דכיון דשיירא לנפשה סמכא בהאי שיורא כ"ש הכא דקיימא תחת בעלה(ג) (עיין בהל' שחזר הגאון מהאי סברא). אזל ר"ע לקמי' דמ"ע א"ל חזי מר נחמן חקלאה היכי מקרע שטרא דאנשי. א"ל אימא לי איזי גופיה דעובדא היכי הוה א"ל הכי והכי הוה א"ל שטר מברחת קאמרת הכי א"ר חנילאי בר אידי אמר שמואל אנא מורה הוראה אנא. פי' שקיבל רשות מרש גלותא. ואם יבא לידי שטר מבריחת אקרענו א"ל רבא לר"נ טעמא מאי לא שביק איניש נפשיה ויהיב לאחריני (א"ל) ה"מ לאחריני אבל לברתה יהבה אפ"ה במקום (נפשה) [ברתה] נפשה עדיפא

ליה. מיתיבי הרוצה שתבריח נכסי' מבעלה כיצד היא עושה כותבת שטר פסים לאחר דברי רשב"ג פי' מפייסת אדם אחר שלא יזכה במתנתה וכותבת לו מתנה על נכסים. והועילה מתנה זו להבריחם מבעלה ומקבל המתנה לא קנה (והרב חולק בזה ואומר שאינה מפייסת אותו אלא כותבת לו שטר בסתם ואינה מגלה לו דעתה כלל שהיא מתנה בטלה). וחכמים אומרים רצה משחק בה עד שתכתוב מהיום לכשארצה. פי' אם רצה המקבל מתנה שהבטיחה שלא יחזיק בנכסי' משחק בה כיון שעשתה לו שטר מתנה בסתם ואם היא רוצה להבריח ולא יזכה בה המקבל תכותב לו כך כל נכסי נתונים לך מהיום ועד זמן שארצה דמשמע ב"ד שארצה אבטל אותו ובכה"ג מהני לי' שאם יבא הבעל לזכות בהן היא תאמר אני רוצה שיזכה בעל המתנה ואם תתאלמן או תתגרש תאמר לו שוב איני רוצה שתהא מתנתך קיימת ולוקחת אותם: טעמא דכתבה לי' הכי הא לא כתבה לי' הכי קנגה לוקח. פי' אם היתה מתנה בסתם קנה המקבל מתנה שמתנה גמורה היא ונקשה

פסק הלכה כר"ש): **מתני'** נפלו לה כספים. ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות. פירות תלושין מן הקרקע ילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות והמחוברים לקרקע אר"מ שמין אותן כמה הן יפין בפירות וכמה הן יפין בלא פירות והמותר ילקח בהן קרקע והוא יאכל פירות וחכ"א פירות המחוברים לקרקע שלו והתלושין שלה וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירותי רש"א מקום שיפה כחה בכניסתה הורע כחה ביציאתה ומקום שיפה כחו ביציאתה הורע כחו בכניסתה כיצד פירות המחוברין לקרקע בכניסתה שלו וביציאתה שלה והתלושים ביציאתה שלו ובכניסתה שלה. פי' אם נפלה לה כספים לא יאמר הבעל אישתכר בהן והשכר שלו והקרן קיים לאשה שמא יכלו. וכן פירות התלושין לא [יאכלום אלא] ימכרו וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירותי. ואם נפלו לה פירות מחוברין לקרקע כגון שדה זרוע או אילנות טעונין פירות היה אומר ר"מ מה שיגדלו הפירות מכאן ואילך הוא ברשות הבעל והן שלו. אבל מה שגדלו כבר קודם שיזכה בהן הוא של (בעל) האשה. והאיך עושים. שמין השדה כמה היא יפה

עשאום כנכסים שאינם ידועים **ואליבא דר"ש.** פסק ר"מ כר"ש בנכסים שאינם ידועין וכן נראה מדקאמר ואליבא דר"ש משמע דכל הני דסבירא להו שטר מברחת לא קנה סבירא להו דלמי נעי למימר דתקינו רבנן משום תקנת מברחת כמו שאומר ר"ש בנכסים שאינן ידועין ואפי' רבנן דר"ש מודו בה ולעולם לית הילכתא כוותיה מ"מ הל"ל עשאום כנכסים שאין ידועים לבעל אליבא דר"ש נלא ו"ו דהוה משמע דכי היכי דנכסים שאינם ידועים לא משתעבדי לבעל אליבא דר"ש ה"נ מברחת לר"ע ומדקאמר ואליבא דר"ש משמע דוקא לר"ש משום דע"י הברחה הוו נכסים שאינם ידועים וכבר נא מעשה שטר מבריח נכסיו לפני ר"ת שלא נגוות ולא שלא ישתעבדו נכסיו לבעל חוב וגם שטר מבריח נכסיו שלא ישתעבדו נכסיו לכתובת אשתו ואמר ר"ת שהשטר קיים ומגבינן בה דדוקא הכא דהוי מברחת דלא קני להו בעל [ב]דהוו נכסים שאין ידועים אמרינן דודאי להברית נתכוון אבל במעשים אלו דאי לא הוי קני לוקח הוא קני להו ב"מ והאשה וכיון דבהכי לא הוי מוברח אית לן למימר דלמתנה גמורה איכון: **דקלי ואילני דקלי.** היינו כפי' ר"מ בהמוכר את הספינה (ב"ב דף פב. ופס:) דדקלים מתקיימין הרבה ולא כרשב"ס דפי' התם דאין מתקיימין יותר מד' וה' שנים גבי הא דאמר רב זביד דקל אין לו גזע: **אילני** וגופני **אילני.** משמע דגופני גריעי מאילני וכ"ש מדקלי דעדיפי מאילני וקשה דאמרינן בהחובל (ב"ק דף נב. ופס) אריסיה דשמואל אייתי ליה תמרי טעמינהו טעמא דאמרת אמר קא מכחשי בגופנא כולי האי [ג] א"ל למתר אייתי לי מקורייהו משמע דגופני עדיפי מדקלי וי"ל דדקלי עדיפי בזה שאין צריך להוציא עליהם כלום כדי לתקנן אבל גפנים צריכין יציאה מרובה לזמר ולתקן הכרם דאם לא כן מתקלקל ומי שיכול לטרוח לעובדם ולשומרם כראוי יש בהן ריוח גדול: **בללא דמלתא.** ר"מ גרים גזעו מחליף קרנא מין גזעו מחליף פירא פי' דבר שאוכל הפירות והקרן מתקיים זהו קרנא ומין מוכרין אותו ליקח ממנו קרקע ודבר שהוא כלה שאין גזעו מחליף הוי כאילו נפלו לה פירות וילקח בהן קרקע ולפ"ז אמרי לה פירא הוא דקאמרי להאי כללא דהא אבא זרדתא ופירא דכווורי אמרי לה פירא ואמרי לה קרנא [ד]כללא דמילתא גזעו מחליף פירא אין גזעו מחליף קרנא א"ר זירא א"ר אושעיא אמר ר' ינאי ואמרי לה אמר ר' אבא א"ר אושעיא א"ר ינאי הגונב

דקתני

ד א ב ג מיי' פכ"ג מהל' אישות הל"כ ט ופ"ו מהל' זכייה הל' יב סמג לאוין פל טוש"ע אה"ע סי' ל סעיף ז וסי' פה סעיף ז:

ה ד מיי' פכ"ג מהל' אישות הל' כא טוש"ע שם סי' פה סעיף יג:

ו ה מיי' שם הלכה כד טוש"ע שם סעיף טו:

ז ו ז מיי' שם הל' לג טוש"ע שם סעיף יג:

לעזי רש"י

ויוי"ר [ויבי"ר]. בריכת דגים.

תוספות רי"ד (המשך)

לר"נ ואי קשה אדמותבי' לי' מרבנן תסייע' מרשב"ג דאמר רבה בב"ח אר"י כ"מ ששנה רשב"ג במשנתנו הל' וכו'. תשובה. הא אמרן בפירקין דלעיל תרי אמוראי אליבא דר"י ואפילו לרבא נמי דוקא במשנתנו קאמר אבל לא בברייתא והלכך בברייתא אהדרינן לכללא יחיד ורבים הלכה כרבים. א"ר זירא ל"ק הא לכולן והא במקצתן. פי' מאי דאמרי רבנן דקנה מקבל מתנה זהו במקצתן דכיון דשיירא לנפשה בכל לב יהבה לי' והא דאר"נ לא קנה זהו בכל נכסיה. דכיון דלא שיירא לנפשה מידי בודאי אמרי' ל"ש איניש נפשיה ויהיב לאחריני והכי אמרי' בפרק מ"ש חמשה עד שיכתבו כל נכסיהם ומברחת חדא מנייהו. ומקשה ואי לא קנגהו לוקח ליקנינהו בעל. פי' כיון שמתנת הברחה בטלה א"כ יקנה הבעל נכסים ויאכל פירות בחיי' ואם מתה יירשנה. אמר אביי עשאום כנכסים שאין ידועין לבעל ואליבא דר"ש. פי' כי היכי דאמר ר"ש בנכסים שנפלו לה במד"ה מפני שאין רשותן של בעל עליהן הן של אשה ואין לו זכות עליהם ה"נ אמרי' הכא באלו הנכסים שכיון שרואה הבעל שנתנה נכסים במתנה מתיאש מהן ואין לו שום זכות עליהן ומכאן מוכח שמקבל המתנה לא זכה בהן לא בחיי' ולא לא"מ. אלא כל מתנתה בטלה הוי"ה של אשה בחייה ובמותה ליורשי' ומ"ה מקשה לקנינהו בעל וגם מדמה אותם לנכסים שאין ידועים שהן של אשה לכל דבר למוכרן ומכרה קיים ולא כמ"ש למעלה. וכתב ר"ח וי"י ד"ל ש"מ דהל' כר"ש. ואדרבה מדקאמר ואליבא דר"ש משמע שאין הל' כמותו וה"ק מ"ה לא קנה הבעל נכסי המברחת דכי היכי דאר"ש בנכסים שאין ידועים לבעל דבעל מתיאש ולא קנאם ה"א אמור רבנן בנכסי המברחת. ואע"ג דפליגי בנכסים שאין ידועים התם מפני שלא ידע בהן ואין יאושו יאוש שאילו היה יודע לא היה מתיאש אבל כשהוא רואה שנותנתן לאחר מתיאש מהן יאוש גמור. ומ"ה לא קנאם לעולם ולעולם בנכסים שאין ידועים לא פסק אביי הל' כר"ש. אלא הדרינא לכללא יחיד ורבים הל' כרבים ואין לחלק בין ידועים לשאינן ידועים ובכלל אם מכרה ונתנה הבעל מוציא מיד הלקוחות (והרב

ז) ל"ל ועוד לפיה מהא דלמתרגן נב"ב (דף קנ"ט) דלמיה דרב זוטרא כו'. ב) וכ"מ בתוס' ב"ב (דף קנ"ט) ד"ה גלא.